

RAN-2408000604030001

S. Y. B. Com. (Sem.-IV) Examination April - 2026

Accountancy

Minor - Advance Accounting and Auditing - III

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book (2) પ્રશ્ન 1 ફરજિયાત છે. Que. 1 is Compulsory (3) જરૂરી ગણતરી તમારા જવાબના ભાગ તરીકે દર્શાવો. Show the necessary calculations as a part of your answer.	Seat No.: <table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table> Student's Signature						

પ્ર. 1. માંગ્યા મુજબ જવાબ આપો.

1. રૂ. 2,00,000ની કિંમતનું એક સામાન્ય યંત્ર 01-01-2025 ના રોજ કરાર પર મોકલવામાં આવ્યું. આ 02 યંત્ર તા. 01-07-2025 ના રોજ રૂ. 1,84,000 માં વેચી દીધું. ઘસારો 10% પ્રમાણે ગણવામાં આવે છે. કરાર ખાતામાં આ વિગતોની અસર દર્શાવો.
2. એક વસ્તુનું ઉત્પાદન અ, બ, ક અને ડ એમ ચાર પ્રક્રિયાઓમાંથી પસાર થાય છે. એક પ્રક્રિયાનું 02 ઉત્પાદન બીજી પ્રક્રિયાનો કાચો માલ બને છે. ચારેય પ્રક્રિયાઓમાં દાખલ કરેલ એકમોના અનુક્રમે 25%, 20%, 20% અને 16 2/3% બગાડ થાય છે. જો પ્રક્રિયા ડના અંતે 20,000 કિ.ગ્રા. માલસામાન તૈયાર થયો હોય તો પ્રથમ પ્રક્રિયામાં કેટલા એકમો દાખલ કરવામાં આવ્યા હશે?
3. રંગ પાસે 25 બસો છે, જે બે શહેરો વચ્ચે દોડે છે. દરેક બસ દિવસની બે વળતી ટ્રિપ કરે છે. બંને 02 શહેર વચ્ચે 75 કિ.મિ. નું અંતર છે. બસની પેસેન્જર ક્ષમતા 56 સીટની છે. સરેરાશ 80% પેસેન્જર લઈ જવામાં આવે છે. આ માસ દરમિયાન 6 દિવસ દરેક બસ સમારકામ માટે પડી રહી હતી.
 1. જાન્યુઆરી માસ માટે પેસેન્જર કિલોમીટરની ગણતરી કરો.
 2. જાન્યુઆરી માસ માટે કિલોમીટરની ગણતરી કરો.
4. સંયુક્ત પેદાશ એટલે શું? 02
5. માલસામાન ભાવ વિચલનનું સુત્ર જણાવો. 02

પ્ર. 2. રામ નામના એક કૉન્ટ્રાક્ટરે રૂ. 50,00,000 ની કિંમતે એક કરાર લીધો. જેના પર તા. 01-04-2025 14 ના રોજ કામ શરૂ કર્યું. હિસાબી વર્ષ 31 ડિસેમ્બરના રોજ પુરું થાય છે. આ કરાર અંગેના ખર્ચા નીચે મુજબ છે.

વિગત	રૂ.
(1) માલસામાન ખર્ચ	13,50,000
(2) ચૂકવેલ મજૂરી	3,50,000
(3) આડકતરા ખર્ચ	50,000
(4) મોકલેલ યંત્રો (01-04-2025)	5,00,000
(5) મોકલેલ ખાસ યંત્રો (01-05-2025)	50,000

વધારાની માહિતી:

1. મોકલેલ માલસામાનમાંથી રૂ. 50,000 નો માલસામાન તરત જ રૂ. 25,000 માં વેચી દીધો.
2. તા. 31-12-2025 ના રોજ ચુકવવાની બાકી મજૂરી રૂ. 50,000 છે.
3. મોકલેલ યંત્રો પૈકી રૂ. 40,000 ના યંત્રો તા. 01-07-2025 ના રોજ બીજા કરાર પર મોકલ્યા હતા. જ્યારે રૂ. 45,000ની કિંમતનાં યંત્રો તા. 01-09-2025 ના રોજ આગથી નાશ પામ્યા હતા. જે પૈકી વીમા કંપનીએ રૂ. 30,000 નો દાવો મંજૂર રાખ્યો છે. આ ઉપરાંત તા. 01-10-2025 ના રોજ રૂ. 15,000 નું યંત્ર રૂ. 14,000 ની કિંમતે વેચી દીધેલ છે.
4. મોકલેલ ખાસ યંત્રો તા. 01-09-2025 ના રોજ રૂ. 30,000 ની કિંમતે વેચી દીધેલ છે.
5. યંત્રો પર વાર્ષિક 10% લેખે ઘસારો ગણવાનો છે.
6. વર્ષને અંતે પ્રમાણિત કામ રૂ. 15,00,000 હતું. જ્યારે હાથ પર માલસામાન રૂ. 50,000 નો હતો અને કરાર આપનાર પાસેથી પ્રમાણિત કામના 80% રકમ રોકડ સ્વરૂપે પ્રાપ્ત થાય છે. ઉપરની માહિતી પરથી કરાર ખાતું તૈયાર કરો. નફો વૈજ્ઞાનિક ધોરણે નફો ગણો.

અથવા

પ્ર. 2. એક ટ્રાન્સપોર્ટ કંપની પાસે વાહનોનો કાફલો છે. જેમાં નીચે મુજબ શક્તિ ધરાવતા વાહનો છે.

14

વાહનોની સંખ્યા	શક્તિ ટનમાં
8	5
40	4
100	3

દરેક વાહન દરરોજ સરેરાશ 5 ટ્રીપ કરે છે. અને દરેક ટ્રીપ વખતે સરેરાશ 5 કિ.મી. નું અંતર કાપે છે. દરેક ટ્રક તેની વહન ક્ષમતાના 75% શક્તિએ કામ કરે છે. સરેરાશ 20% જેટલી ટ્રકો દરરોજ રિપેરમાં હોય છે.

મહિના દરમિયાન નીચે મજબના ખર્ચ થયા હતા.

સુપરવાઈઝરનું મહેનતાણું	રૂ. 12,000 માસિક
3 ફોરમેનનો પગાર દરેકનો માસિક	રૂ. 3,600 લેખે.
220 ડ્રાઈવરનો પગાર દરેકનો માસિક	રૂ. 1,200 લેખે
440 ક્લિનરનો પગાર દરેકનો માસિક	રૂ. 600 લેખે
	રૂ.
વપરાશપાત્ર સ્ટોર્સ	32,000
ડીઝલ	3,60,000
લ્યુબ્રિકેન્ટસ	56,000
નવા ટાયર નાંખવાનો ખર્ચ	24,000
ગેરેજ ભાડું	12,000
વીજળી ખર્ચ	4,000
અન્ય ખર્ચ	24,000
ટ્રકોનો ઘસારો	4,90,000
મહિનાના 30 દિવસ ગણીને ટન કિ.મી. દીઠ પડતર શોધો.	

પ્ર. 3. એક વસ્તુ ત્રણ જુદી જુદી પ્રક્રિયાઓ અ, બ, અને ક માંથી પસાર થાય છે ત્યાર બાદ તેને તૈયાર માલના સ્ટોક ખાતે લઈ જવામાં આવે છે. પ્રક્રિયાની વિગતો નીચે મુજબ છે.

14

વિગત	પ્રક્રિયા અ	પ્રક્રિયા બ	પ્રક્રિયા ક
દાખલ કરેલ એકમો (એકમદીઠ રૂ. 100 લેખે)	(?)	-----	-----
સામાન્ય બગાડ (દાખલ કરેલ એકમના ટકા)	2.5%	5%	10%
બગાડની ઊપજ (એકમ દીઠ)	25	50	60
અસામાન્ય બગાડના એકમો	1000	1100	-----
અસામાન્ય બગાડના એકમોની એકમદીઠ પડતર કિંમત	150	200	-----
અસામાન્ય વધારાના એકમો	-----	-----	500
અસામાન્ય વધારાના એકમોની પડતર એકમદીઠ રૂ.	-----	-----	250
ખરેખર ઉત્પાદન (દાખલ કરેલ એકમના ટકા)	95%	(?)	(?)

અન્ય માહિતી

1. પ્રક્રિયા અ માં અસામાન્ય બગાડ સામાન્ય બગાડના 100% જેટલો છે.
 2. ત્રણે પ્રક્રિયામાં કારખાના પરીક્ષણ ખર્ચા પ્રત્યક્ષ મજૂરીના 25% લેખે ગણવાના છે.
- ઉપરની માહિતી પરથી પ્રક્રિયાના ખાતા, અસામાન્ય બગાડ કે અસામાન્ય વધારાના ખાતા તૈયાર કરો.

અથવા

પ્ર. 3.(અ) નીચેનામાં પ્રશ્નાર્થ ચિહ્ન થી દર્શાવેલ માહિતીની ગણતરી કરો.

10

વિગત	A	B
પ્રમાણભાવ એકમદીઠ	રૂ. 2.10	(?)
ખરેખર ભાવ એકમ દીઠ	(?)	રૂ. 5
ખરેખર જથ્થો કિ.ગ્રા.	2,200	4,400
માલસામાન ખર્ચ વિચલન	રૂ. -200 પ્રતિકુળ	(?)
માલસામાન ભાવ વિચલન	(?)	રૂ. -4,400 પ્રતિકુળ
માલસામાન વપરાશ વિચલન	રૂ. -420 પ્રતિકુળ	રૂ. 2,400 અનુકુળ

(બ) નીચેની માહિતી પરથી મજૂરીના વિચલનો શોધો.

4

વિગત	પ્રમાણ	ખરેખર
રોકેલ કામદારોની સંખ્યા	600	500
દરેક કામદારની સરેરાશ માસિક મજૂરી રૂ.	1,000	1,200
મહિના દરમિયાન કામના દિવસો	25	24
મહિના દરમિયાન ઉત્પાદનના એકમો	15,000	14,000

પ્ર. 4. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે ત્રણ)

12

1. કરારમાં સ્વયંભાવવર્ધક કલમ
2. સેવા પડતર પદ્ધતિ
3. સંયુક્ત પેદાશ અને ઉપપેદાશ
4. પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિના ફાયદા
5. પ્રક્રિયામાં સામાન્ય બગાડ અને અસામાન્ય બગાડ

Q. 1. Give the answers as per instruction:

10

- (1) A general purpose machine worth Rs. 2,00,000 was sent to site of a contract on 01-01-2025. The machine was sold for Rs.1,84,000 on 01 -07-2025. Depreciation is Charged at 10%, Show the above transaction effect in Contract Account
- (2) In a manufacturing unit, raw material passes through four processes A, B,C and D. Output of each process is the input of subsequent process. The loss in the four processes are respectively 25%, 20%, 20% and 16 2/3% of the input. If the finished product at the end of process D is 20,000 kgs. What is the quantity of raw material Introduced at the beginnings process?
- (3) Rang has 25 buses operating between two cities. Which are 75 kms apart. Each bus Makes two round trips a day. The seating capacity is 56 seats. On an average 80% occupancy is experienced. Each bus was laid down for 6 days for repairs in the month Calculate:
 - 1 Passenger's kilometres for the month of January
 - 2 Kilometres for the January months
- (4) What is joint product?
- (5) What is Material Price variance formula?

- Q. 2.** Ram undertook one contract of Rs.50,00,000 and commenced is work from 01-04-2025. The accounting year ends on 31st December. Expenses relating to this contract are as Under:

14

(1) Materials Cost	13,50,000
(2) Wages paid	3,50,000
(3) Overhead charges	50,000
(4) Machine issued (01-04-2025)	5,00,000
(5) Special machines issued (01-05-2025)	50,000

Additional Information

1. Out of materials issued, materials of Rs.50,000 was immediately sold at at Rs. 25,000.
2. Outstanding wages on 31-12-2025 are Rs. 50,000.
3. Out of machines issued, machines of Rs.40,000 were supplied to the another Contract on 01-07-2025. While a machine costing Rs.45,000 was burnt by fire On 01-09-2025 and insurance company accepted a claim of Rs.30,000 against it. In addition, on 01-10-2025 a machine costing Rs.15,000 was sold for Rs. 14,000
4. A special machine issued is sold for Rs.30,000 on 01-09-2025.
5. Provide 10% depreciation on machines.
6. At the end of the year, work certified was Rs.15,00,000, While materials on Hand were Rs.50,000 and the contractee gives cash at 80% of work certified. From the above information, prepare Contract Account, and calculate profit on Scientific basis

OR

Q. 2. A transport company is having a fleet of trucks. The company has the following capacity Vehicles

14

No. of Vehicles	Capacity
80	5 Tons
40	4 Tons
100	3 Tons

On in average each lorry makes 5 trips a day and, in each trip, covers an Average distance of 5 kms. The lorry carries only 75% of its capacity, 20% the lorries are laid off for repair every day.

Following charges incurred during the month

Salary of the supervisor Rs.12,000 per month
 Salary of foremen Rs.3,600 per month each for 3 foremen
 Wages of drivers Rs. 1,200 each for 220 drivers.
 Wages of cleaners Rs.600 each for 440 drivers.

Rs.
 Consumable stores 32,000
 Diesel 3,60,000
 Lubricants 56,000
 Replacement of tyres 24,000
 Garage rent 12,000
 Electricity charges 4,000
 Other expenses 24,000
 Depreciation 4,90,000
 Calculate cots per ton km. assuming that a month consists of 30 days.

Q. 3. Product passes through three processes A, B, and C, and thereafter it is transferred to Finish stock. The information is as under: **14**

Particulars	Process A	Process B	Process C
Units introduced (per unit Rs.100)	(?)	----	----
Normal wastage (percentage of input)	2.5%	5%	10%
Sales value of wastage Rs (per unit)	25	50	60
Abnormal wastage (No. of unit)	1000	1100	----
Cost per unit of abnormal wastage Rs.	150	200	----
Abnormal gain (No. of unit)	----	----	500
Cost per unit of abnormal gain Rs.	----	----	250
Actual production (percentage of unit introduced)	95%	(?)	(?)

Additional information

- (1) The abnormal wastage was 100% of the normal wastage in process A
- (2) Factory overheads to be distributed as 25% of direct wages in all three processes.

From the above information prepare Process Accounts, Abnormal Loss Account and Abnormal Gains Account

OR

Q. 3. (A) Compute the missing data indicated by the question marks in the following.

10

Particulars	A	B
Standard price per unit	Rs. 2.10	?
Actual price per unit	?	Rs. 5
Actual quantity kg	2,200	4,400
Material cost Variance	Rs. -200 adverse	?
Material price Variance	?	Rs. -4,400 Adverse
Material usage Variance	Rs. -420 adverse	Rs. +2,400 Favourable

(B) Calculate labour Variance:

4

Particulars	Standard	Actual
Number of workers employed	600	500
Average monthly wages per worker Rs.	1,000	1,200
Number of working days during the month	25	24
Production unit during the month	15,000	14,000

Q. 4. Writes short notes (Any three):

12

1. Escalation Clause in contract.
2. Operating costing
3. Joint product and by product
4. Advantages of standard costing.
5. Normal and Abnormal wastage in process costing